

14 decembrie 2022

Parlamentul
Republicii Moldova

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

*Anexă: Proiectul de lege
Nota informativă*

Digitally signed by Marian Radu
Date: 2022.12.14 16:17:43 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Deputat în Parlament
Radu MARIAN**

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	465	
"14"	12	2022
Ora		

LEGE
pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.297-300, art. 544) se modifică după cum urmează:

1. La Articolul 2, după textul „În sensul prezentei legi se utilizează următoarele noțiuni:” se completează cu următoarea noțiune:

„Abatere gravă – acțiune sau inacțiune ilegală săvârșită în exercitarea atribuțiilor profesionale, care este suficient de serioasă pentru a justifica eliberarea din funcție a persoanei responsabile”.

2. La Articolul 6 alineatul (4), cuvântul „autoritate” se substituie cu cuvintele „parte terță”, iar cuvântul „autorități” se substituie cu cuvintele „părți terțe”.

3. La articolul 8 alineatul (2), litera b) se abrogă.

4. La Articolul 23:

alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) Membrii Consiliului de supraveghere și cei ai Comitetului executiv pot demisiona, cu condiția notificării în scris, cu 3 luni înainte, a Parlamentului. Membrul Consiliului de supraveghere sau al Comitetului executiv poate retrage notificarea cu privire la demisionare în termen de 3 luni de la data notificării numai dacă Parlamentul nu a numit un nou membru până la data retragerii notificării. Mandatul membrului Consiliului de supraveghere sau al Comitetului executiv încetează la data numirii de către Parlament a noului membru sau la expirarea termenului de 3 luni de la data notificării dacă Parlamentul nu a numit un nou membru și notificarea nu a fost retrasă.”;

la alineatul (10):

textul „ , a comis o abatere gravă, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, a participat la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese, nu a depus declarația de avere și interese personale sau a refuzat depunerea acesteia, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, fie s-a dispus de către instanța de judecată, prin hotărîre irevocabilă, confiscarea averii nejustificate” se substituie cu textul „sau a comis o abatere gravă”;

alineatul (13) se completează cu textul “sau, în cazul prevăzut la alin. (9) – în termen de cel mult 3 luni de la data notificării Parlamentului cu privire la demisionare.”.

5. La Articolul 27:

la alineatul (1), litera g) va avea următorul cuprins:

„g) planifică activitatea curentă a Băncii Naționale și adoptă reglementări interne cu privire la activitatea curentă a acesteia;”;

alineatul (2) se completează cu textul „sau nu sunt prevăzute la art. 24”.

Art. II. - La articolul 38¹, alineatul (7) din Legea nr. 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 78-81, art.199), textul „pentru cel mult 2 ani” se substituie cu textul „cu una sau mai multe perioade, durata fiecărei perioade fiind de cel mult 2 ani”.

Art. III. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Termenul de lichidare a băncilor, al căror proces de lichidare silită nu a fost încheiat în termenele prevăzute la art. V din Legea nr. 274/2017 pentru completarea unor acte legislative, este de 6 ani de la data intrării în vigoare a Legii nr. 274/2017 pentru completarea unor acte legislative. Termenul indicat poate fi prelungit de Banca Națională cu una sau mai multe perioade, durata fiecărei perioade fiind de cel mult 2 ani, în baza demersului argumentat al lichidatorului băncii.

(3) Termenul de lichidare a băncilor, al căror proces de lichidare silită nu a fost încheiat în termenele stabilite conform art. 38¹ alin. (7) din Legea nr. 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor, în redacția de pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, se consideră prelungit cu 1 an. Banca Națională poate decide cu privire la prelungirea termenului de lichidare a băncii în

conformitate cu prevederile Legii nr. 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor, în vigoare la data adoptării deciziei.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

<p style="text-align: center;">Notă informativă la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative</p>
<p>I. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului</p>
<p>Prezentul proiect de lege este elaborat de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova în colaborare cu Guvernul Republicii Moldova și Banca Națională a Moldovei.</p>
<p>II. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite</p>
<p>Proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (în continuare - proiectul de lege) a fost elaborat în vederea consolidării cadrului legal aferent băncii centrale, ținând cont de angajamentele asumate de Republica Moldova prin Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare încheiat cu FMI în septembrie 2022, precum și pentru a asigura buna desfășurare și finalizare ordonată a procesului de lichidare a băncilor.</p>
<p>III. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene</p>
<p>Proiectul de lege nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.</p>
<p>IV. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi</p>
<p>I. Prevederi care vizează precizarea și consolidarea statutului Băncii Naționale, întru asigurarea realizării mandatului acesteia.</p> <p>Acordul de Asociere încheiat între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat la 02.07.2014 (în continuare – Acordul de Asociere RM-UE) reține în art. 24 angajamentul Republicii Moldova de a “depune eforturi în sensul instituirii unei economii de piață funcționale și al apropierii treptate a politicilor sale de cele ale UE, în conformitate cu principiile directe ale unor politici fiscale și macroeconomice solide, <i>inclusiv independența băncii centrale ...</i>”. Constatăm, că angajamentul precitat, în particular în partea ce ține de independența băncii centrale, devine imperios în contextul dobândirii de către Republica Moldova a statutului de candidat pentru aderare la Uniunea Europeană, impunând o atenție deosebită cu privire la transpunerea principiilor ce guvernează statutul băncii centrale, conturate în Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, în rapoartele de convergență și opiniile Băncii Centrale Europene (BCE) și determinate drept criterii de</p>

apreciere în rapoartele de evaluare ale Fondului Monetar Internațional (FMI).

În același timp, angajamentele asumate de către Republica Moldova față de partenerii de dezvoltare (FMI), în mod similar, reclamă consolidarea cadrului legal în sensul neadmiterii ingerințelor ce ar putea periclita activitatea băncii centrale și realizarea obiectivelor acesteia (a se vedea pct. 16 din Memorandumul de Politici Economice și Financiare încheiat de RM cu FMI la 26 aprilie 2022).

În această ordine de idei, proiectul include prevederi ce vizează următoarele aspecte:

1. Aspecte ce vizează interacțiunea Băncii Naționale cu autorități publice/entități private.

Potrivit standardelor internaționale aplicabile statutului și activității unei bănci centrale, drepturile terților de a da instrucțiuni băncii centrale sunt incompatibile cu principiul independenței acesteia și pot perima realizarea mandatului băncii centrale. Mai mult, prezența miniștrilor la ședințele organului de conducere al unei bănci centrale, chiar și fără drept de vot, le-ar putea permite acestora să exercite o influență nejustificată asupra deciziilor organului de conducere a băncii centrale prin așa-numitul „chilling efect”. În acest sens, potrivit raportului de convergență din 1 iunie 2022 (para 2.2.3) al BCE, participarea cu drept de vot a reprezentanților părților terțe în activitatea organelor cu competențe de decizie ale unei bănci centrale este incompatibilă cu Tratatul (TFUE) și Statutul (BCE), chiar dacă un astfel de vot nu este decisiv. Chiar și participarea fără drept de vot este incompatibilă cu Tratatul (TFUE) și Statutul (BCE), dacă o astfel de participare interferează cu realizarea atribuțiilor organelor decizionale ale băncii centrale sau pune în pericol regimul de confidențialitate din cadrul băncii centrale. Astfel, participarea terților în cadrul ședințelor organelor de decizie a băncii centrale este limitată/restricționată, întru neadmiterea influențelor/ ingerințelor în procesul decizional (a se vedea, spre exemplu, Raportul FMI nr. 21/167 din iulie 2021). În aceeași ordine de idei, prin Raportul FMI “Safeguards Asssesment Report”, realizat cu privire la BNM (2020) a fost recomandată expres revizuirea prevederii din art. 8 (2) b) a Legii nr. 548/1995 (pct 21 din raport), iar angajamentul asumat de Republica Moldova prin Memorandumul de Politici Economice și Financiare semnat cu FMI la 26 aprilie 2022 stabilește că legislația va fi modificată pentru a interzice influența entităților publice sau private asupra BNM (pct. 16).

Respectiv, prin proiect se propun modificări la art. 6 alin. (4) din Legea nr. 548/1995 precum și abrogarea lit. b) din alin. (2) al art. 8 din aceeași lege.

2. Consolidarea mecanismelor aplicabile exercițiului mandatului membrilor organelor de conducere a Băncii Naționale.

Prevederile propuse în proiect la acest capitol derivă din recomandările enunțate în Raportul FMI “Safeguards Assessment Report”, realizat cu privire la BNM (2020) (punctul 17) și angajamentele asumate de Republica Moldova prin Memorandumul de Politici Economice și

Financiare semnat cu FMI la 26 aprilie 2022 (pct. 16).

Referitor la mecanismul de demisie a membrilor Consiliului de supraveghere și ai Comitetului executiv, prevăzut în redacția curentă a art. 23 alin. (9) din Legea nr. 548/1998 cu privire la Banca Națională a Moldovei, constatăm că prevederile în vigoare ale acestui articol nu reglementează toate aspectele aferente procedurii de demisie, în particular, modul și termenul de revocare a notificării cu privire la demisie, data încetării mandatului membrului organului de conducere al Băncii Naționale. Astfel, alin. (9) al art. 23 din Legea nr. 548/1995 se expune într-o nouă redacție, prin care se stabilește dreptul membrului organului de conducere de a revoca notificarea de demisie pînă la expirarea termenului de preaviz de 3 luni, dacă pînă la data revocării nu a fost numit un nou membru, precum și precizări vizînd data încetării mandatului în cazul notificărilor de demisie.

În partea ce ține de mecanismul de revocare a membrilor organelor de conducere ale Băncii Naționale, menționăm că, actualmente, art. 23 alin. (10) din Legea nr. 548.1995 determină o situație de incertitudine și echivoc, întrucît unele din temeiurile expuse la acest alineat se suprapun cu temeiul de comitere a unei abateri grave. În acest sens, proiectul ajustează temeiurile de revocare a membrilor organelor de conducere ale Băncii Naționale în conformitate cu standardele europene aferente independenței personale în cadrul băncilor centrale.

În acest context, relevăm, că potrivit multiplelor opinii emise de Banca Centrală Europeană (BCE), o garanție a independenței personale în cadrul BCN (băncii centrale naționale) o constituie transpunerea fidelă în legislațiile naționale a prevederilor art. 14.2 din Statutul sistemului european al băncilor centrale și al BCE (Statutul BCE), cu privire la temeiurile de eliberare (și suspendare) din funcție a membrilor organelor de decizie a băncilor centrale. Potrivit pct. 14.2. din Statutul BCE, „un guvernator poate fi eliberat din funcție numai în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării îndatoririlor sale sau în care a comis o abatere gravă. “ – garanție, aplicabilă și membrilor organelor colegiale de conducere ale băncii centrale.

Un exemplu în acest sens este art. 33 alin. (6) și (7) din Legea cu privire la Statutul Băncii Naționale a României, care dispune: „(6) Revocarea din funcție a oricărui membru al consiliului de administrație se face de către Parlament, la propunerea comună a comisiilor permanente de specialitate ale celor două Camere ale Parlamentului, dacă acesta încetează să îndeplinească condițiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale sau dacă se face vinovat de abateri grave. (7) Nici un membru al Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României nu va fi schimbat din funcție din alte motive sau prin altă procedură decât cea prevăzută la alin. (6).”.

Temeiuri de revocare similare sunt incluse în toate celelalte legi cu privire la băncile centrale ale statelor din cadrul Uniunii Europene (a se vedea, spre exemplu, art. 12 din Legea cu privire la banca centrală a Lituaniei, art. 22 din Legea cu privire la banca centrală a Letoniei, art. 14 din Legea cu privire la banca centrală a Bulgariei, etc.). De asemenea, ținem să menționăm, că paragraful 2.2.3. din Raportul de convergență al BCE (Convergence Report, June 2022 (europa.eu)) prevede: „Legile BCN (băncilor centrale naționale) trebuie să asigure că Guvernatorii nu pot fi revocați din alte motive decât cele menționate în articolul 14.2 din Statut (Statutul BCE).”

Important, conceptul de “abatere gravă” beneficiază de o interpretare restrictivă. Potrivit jurisprudenței relevante a Curții de Justiție a Uniunii Europene, poate fi calificată drept „abatere gravă” acțiunea sau inacțiunea ilegală săvârșită în exercitarea atribuțiilor profesionale, care este suficient de gravă pentru a justifica eliberarea din funcție a persoanei vinovate, drept exemplu al unei asemenea conduite fiind faptele de corupție .

Avînd în vedere importanța salvagădării autonomiei băncii centrale și necesitatea asigurării unui proces echitabil de revocare din funcție în cadrul căruia va fi analizată de o autoritate apolitică întrunirea condițiilor respective, constatarea întrunirii condițiilor de revocare este realizată, în anumite jurisdicții, de către instanța de judecată/autoritatea de jurisdicție constituțională (Ungaria, Georgia, Letonia) - mecanism, în favoarea căruia optează și Banca Centrală Europeană printr-un șir de opinii ale acesteia (Opinion on certain amendments to Banka Slovenije’s institutional framework (CON/2015/57) (europa.eu); Opinion on the Magyar Nemzeti Bank (CON/2012/49) (europa.eu); Opinion on preparations and legal amendments required for the introduction of the euro (CON/2012/73) (europa.eu)).

3. Precizarea unor aspecte de guvernare corporativă în cadrul Băncii Naționale.

Avînd în vedere recomandările Fondului Monetar Internațional din Raportul “Safeguards Assessment Report” (pct.22), pct. 16 din Memorandumul de Politici Economice și Financiare încheiat de RM cu FMI la 26 aprilie 2022, pentru a asigura o delimitare clară și certă a atribuțiilor Guvernatorului de atribuțiile Comitetului executiv, se propune modificarea lit. g) a alin. (1) al art. 27 și precizarea alin. (2) din același articol din Legea nr. 548/1995.

II. Prevederi care aduc precizări cadrului legal pertinent lichidării silită a băncilor.

1. Revizuirea duratei de prelungire a procesului de lichidare silită a băncii. Actuala redacție prevede posibilitatea de prelungire a termenului de lichidare „pentru cel mult 2 ani” (art.381 alin.(7) din Legea nr. 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor). Stabilirea unor termene rigide pentru finalizarea procesului de lichidare comportă riscuri, iar

limitarea BNM în dreptul de a prelungi termenul de finalizare a proceselor de lichidare a băncilor, fără posibilitatea instituirii mai multor perioade de prelungire a termenului s-a dovedit a fi inefficientă în timp. Practica demonstrează că băncile în proces de lichidare nu reușesc să valorifice toate activele pe care le dețin în termenele prevăzute în lege, inclusiv având în vedere durata extinsă a proceselor de judecată în care sunt antrenate acestea, ceea ce face imposibilă finalizarea procesului de lichidare. Experiența anterioară și situația actuală în ce privește limitarea termenului de lichidare, în mod repetat denotă ineficiența acestor restricții temporale, care nu pot fi respectate datorită unor circumstanțe de ordin obiectiv, în afara controlului lichidatorului băncii.

Respectiv, modificarea propusă va permite Băncii Naționale, în calitate de autoritate de supraveghere, să determine, în dependență de circumstanțele invocate în demersul lichidatorului, dacă este sau nu necesară prelungirea termenului de lichidare a băncii.

În aceeași ordine de idei, semnalăm că fiecare demers de prelungire a termenului de lichidare a băncilor trebuie să fie bine argumentat, iar BNM examinează minuțios toate temeiurile invocate de lichidator și aplică raționamentele care justifică necesitatea stringentă de a prelungi acest termen.

2. Reglementarea termenelor de lichidare silită a băncilor, al căror proces de lichidare nu a fost încetat în termenele stabilite de art. V din Legea nr. 274/2017 pentru completarea unor acte legislative și de Legea nr. 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor.

În conformitate cu art. V din Legea nr. 274 din 15.12.2017 pentru completarea unor acte legislative, termenul de lichidare al băncilor al căror proces de lichidare nu a fost încheiat în termenele stabilite prin art. IV din Legea nr. 182/2016 poate fi prelungit cel mult cu 2 ani.

Având în vedere că, procesul de lichidare prelungit potrivit acestei legi nu a fost finalizat și continuă pînă în prezent, este necesară extinderea termenului de lichidare de la 2 ani la 6 ani, pentru a reuși valorificarea tuturor activelor, obținerea documentelor justificative privind posibilitatea/imposibilitatea încasării mijloacelor bănești din contul debitorilor, precum și întocmirea dării de seamă finale de către lichidator cu prezentarea acesteia la Banca Națională pentru aprobare.

Totodată, în contextul expirării termenului de lichidare silită stabilit de art. 381 alin. (7) din Legea nr. 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor, este necesară prelungirea termenului de lichidare a 3 bănci, în privința cărora, în prezent, continuă procesul de lichidare prin valorificarea activelor rămase, întreprinderea de măsuri în vederea obținerii documentelor justificative privind posibilitatea/imposibilitatea încasării mijloacelor bănești din contul debitorilor. Băncile respective dispun de titluri executorii neexecutate, precum și participă în dosare civile în desfășurare și cauze

penale nefinalizate, care duc la tergiversarea valorificării activelor și finalizării procesului de lichidare.

Intrarea în vigoare

Ținând cont de limitele temporale stabilite pentru adoptarea proiectului de lege, prevăzute în angajamentele asumate de Republica Moldova, se propune intrarea în vigoare a proiectului de lege la data publicării în Monitorul Oficial al R. Moldova.

V. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu implică cheltuieli financiare și alocarea de mijloace financiare din contul bugetului de stat.

VI. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege are ca obiect modificare unor legi, respectiv, în conformitate cu art. 64 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, modificările propuse în proiect se încorporează, de la data intrării în vigoare a dispozițiilor de modificare, în actele normative de bază la care se referă.

VII. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul de lege a fost supus avizării și consultării publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

VIII. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege a fost remis către Centrul Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei anticorupție.

IX. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și nu urmează a fi supus expertizei de compatibilitate.

X. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției.

XI. Constatările altor expertize

Având în vedere că proiectul de lege nu are impact economic sau asupra bugetului public, proiectul nu este supus expertizei economice și expertizei financiare.

**Deputat în Parlament
Radu MARIAN**